

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23Co/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119209754
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119209754.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcov: 1. P. W., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v V. č. XX, 2. L. W., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. č. XX, 3. H. W., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. č. XX, 4. Z. W., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. č. XX, zastúpenej zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 2. rade 5. F.O., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v Z. č. XX, 6. X. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. č. XX, 7. F. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v V. č. XX, 8. O. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. č. XX, 9. L. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v V. č. XX, zastúpeného zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 6. rade, 10. X. R., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v Z., na ul. D. č. XXXX/XX, 11. H. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v R., na ul. Z. č. XX/XXX, 12. Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v R., na ul. Z. č. XX/XXX, 13. L. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v R., na ul. Z. č. XX/XXX, zastúpenej zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 11. rade a 14. F. H., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v R., na ul. V. č. XX/X, právne zastúpených JUDr. Jurajom Ferencíkom, PhD., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Košiciach, na ul. Krivej č. 23, IČO: 51034336, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, na ul. Štefanovičovej č. 4, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 10.03.2020 č.k. 16C 22/2019-122 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobcom sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 12.000 eur, žalobkyňi v 2. rade sumu 5.000 eur, žalobkyňi v 3. rade sumu 3.000, žalobkyňi vo 4. rade sumu 3.000 eur, žalobcovi v 5. rade sumu 10.000 eur, žalobkyňi v 6. rade sumu 10.000 eur, žalobcovi v 7. rade sumu 5.000 eur, žalobkyňi v 8. rade sumu 3.000 eur, žalobcovi v 9. rade sumu 3.000 eur, žalobkyňi v 10. rade sumu 3.000, žalobkyňi v 11. rade sumu 10.000 eur, žalobcovi v 12. rade sumu 5.000 eur, žalobkyňi v 13. rade sumu 3.000 eur a žalobcovi v 14. rade sumu 10.000 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 07.05.2017 v Obci H. vodič V. W. viedol motorové vozidlo G. G., EČV: W vyššou rýchlosťou ako 50km/h (podľa znaleckého posudku a svedkov cca 120 km/h), pričom narazil do oproti idúceho motorového vozidla W. D., EČV: M ktoré v tom čase viedol žalobca v 14. rade a vo vozidle sa viezla ako spolujazdkyňa O. W., nar. XX.XX.XXXX, ktorá na následky dopravnej nehody zomrela.

3. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 10.05.2018 č.k. 1T 123/2017-391 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 8To 20/2018-429 zo dňa 13.02.2019 bol obžalovaný V. W., nar. XX.XX.XXXX, uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a zároveň trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní 6 rokov.

4. Z lekárskej správy Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana Q. vyplýva, že žalobca v 1. rade mal diagnostikovanú reaktívne podmienenú depresívnu poruchu stredne ťažkú z dôvodu zhoršenia psychického stavu v súvislosti s úmrtím matky.

5. Z lekárskejších správ, resp. zápisov z kontrolných vyšetrení vo vzťahu k žalobcovi v 14. rade vyplýva, že tento podstúpil viaceré vyšetrenia na psychiatrickej ambulancii v období od 03.11.2017 do 10.05.2018 s tým, že nezvláda situáciu po strate partnerky, je plačlivý, po tabletách sa cíti lepšie. Diagnóza bola ustálená ako reaktívne podmienený depresívny stav s úzkosťou a autoakuzáciami v spojení s posttraumatickou stresovou poruchou.

6. V súvislosti s namietanou pasívnou vecnou legitímáciou žalovaného sa poukázalo na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora v rozsudku C-22/2012, kde bolo konštatované, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná aj ustanovením § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení.

7. Náhrada nemajetkovej ujmy má byť preto hrazená z povinného zmluvného poistenia, ktoré mal uzatvorené vodič so žalovaným, čo v konaní nikto nerozporoval.

8. Súkromný život je široký pojem, ktorý nemožno definovať vyčerpávajúcim spôsobom. Také údaje ako pohlavie, meno alebo sexuálna orientácia sú významnými prvkami osobnej sféry chránenej článkom 8 Dohovoru. Na duševné zdravie sa musí tiež prihliadať ako na dôležitú súčasť súkromného života spojenú s morálnou integritou. Čl. 8 chráni právo na identitu a osobný rozvoj a právo nadväzovať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami a s okolitým svetom. Zachovanie duševnej stability je v tomto kontexte neopomenuteľnou predbežnou podmienkou na účinné využívanie práva na rešpektovanie súkromného života

9. Za zásah do súkromia časť súdnej praxe považuje aj privodenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 Občianskeho zákonníka). Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

10. Právnym prostriedkom ochrany proti takémuto zásahu je návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochrane osobnosti primeraného zadosťučinenia, ktoré môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V takom prípade je daná aktívna legitímácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, lebo právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj ust. § 11 Občianskeho zákonníka.

11. V rozsudku zo 17.02.2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Na inom mieste odôvodnenia tohto rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že zásah do

emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

12. Ďalej sa poukázalo aj na uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.09.2013. V zmysle tohto uznesenia podľa § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. V tomto ustanovení Občianskeho zákonníka je upravená analógia. Analógia legis (analógia zákona) sa používa ako forma aplikácie zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad. Dovolací súd sa stotožnil s názorom, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka).

13. V prejedávanej veci bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch žalobcom v 1. až 14. rade, teda deťom, neveste, zaťom, vnukom a druhovi nebohej, ktorí mali blízky vzťah k obeti dopravnej nehody.

14. Z vykonaného dokazovania bolo možné bezpochyby ustáliť, že vzťahy medzi nebohou a pozostalými boli vskutku ukázkové. Z výpovedí žalobcov vyplynulo, že nebohá bola nielen milovanou, ale najmä milujúcou osobou, matkou, partnerkou, svokrou a babkou. Viacero zo žalobcov prežívalo aj súdne pojednávanie pri obnovovaní si spomienok na nebohú veľmi emotívne, plačom.

15. Výška sumy prichádzajúca do úvahy ako kompenzácia nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch však nemôže byť neobmedzená. Vzhľadom na v odôvodnení rozhodnutia uvedenú judikatúru, ako aj po zohľadnení vzťahov v rodine, mal súd prvej inštancie za to, že osobou, ktorá trpí pri strate manžela (manželky) najviac je pozostalý partner - manželský vzťah je nesporne najbližším vzťahom dvoch ľudí, je s ním spojený (spravidla) celý zostávajúci život a je prirodzené, že práve pozostalý manžel znáša stratu svojho manžela najťažšie. V prejedávanej veci prišiel žalobca v 14. rade práve o partnerku, bol nezávinene účastný na dopravnej nehode, doposiaľ 19-krát navštívil psychiatrickú ambulanciu, ťažko niesol stratu partnerky. Ich spoločná minulosť nebola len krátkodobého charakteru (viac ako 20 rokov), v dôsledku čoho bol žalovaný zaviazaný na plnenie žalobcovi v 14. rade vo výške 10.000 eur. Na priznaní tejto sumy nič nemení ani fakt, že žalobcovi v 14. rade bolo priznané sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 19.748 eur, keďže ide o právne iný nárok nesúvisiaci s nárokom vyplývajúcim z náhrady nemajetkovej ujmy.

16. V prípade žalobcu v 1. rade išlo o syna nebohej, ktorý s ňou býval v spoločnej domácnosti, denne s ňou trávil čas a navštívil (hoci jednorázovo) psychiatrickú ambulanciu. Na tomto mieste je nutné akcentovať aj líniu pokrvného príbuzenstva, a preto tejto strane sporu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur.

17. Čo sa týka žalobcov v 5., 6., a 11. rade (dospelé deti po nebohej), žalobca v 5. rade býval s mamou a bratovou rodinou do nehody v spoločnej domácnosti a žalobkyne v 6. a 11. rade sa ako dcéry stretávali s matkou na dennej, resp. týždennej báze, keďže bývali v tej istej, resp. vedľajšej obci. Preto im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur pre syna a každú z dcér nebohej.

18. Čo sa týka žalobcov v 2., 7. a 12. rade (nevesta a zaťovia nebohej) títo deklarovali vskutku dobrý vzťah k nebohej, vnímali ju ako blízku osobu a nič nemení na skutočnosti, že žalobca v 7. rade sa vyjadril k vnímaniu straty len písomne, kde vysvetlil, že žiaľ a osobnostné črty mu veľmi sťažujú vyjadrovanie sa k celej tragickej udalosti. So zohľadnením vo vzťahu k pomeru tzv. priameho príbuzenstva za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sa považovala suma po 5.000 eur pre každú z týchto osôb.

19. Napokon vo vzťahu k žalobcom v 3., 4., 8., 9., 10., a 13. rade (vnučky a vnuci nebohej) sa zistilo, že títo mali s babkou dobrý vzťah, často sa navštevovali (resp. žalobcovia v 3. a 4. rade bývali v spoločnej domácnosti, a preto s ohľadom na dobré vzťahy, stupeň príbuzenstva ako aj prežívanie po dopravnej

nehode, výška náhrady nemajetkovej ujmy bola ustálená na sumu 3.000 eur pre každého zo žalobcov v 3., 4., 8., 9., 10. a 13. rade.

20. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel a v prevyšujúcej časti ju zamietol.

21. Výška nemajetkovej ujmy tak ako bola ustálená je súladná s doterajšou rozhodovacou praxou súdov a je primeraná, všetko vo svetle tej skutočnosti, že v prejednávacom prípade ide o situáciu, kde obeťou dopravnej nehody bola príbuzná (matka, partnerka, svokra a babka) z jednej fungujúcej rodiny. Je nesporné, že rodina ako celok utrpela stratu, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

22. Smrť nebohej bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohej. Žalobcovia v tejto súvislosti podrobne popisali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a nebohou. Medzi žalobcami a zosnulou bezpochyby existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Porušením práva na život jedného z nich došlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhého. V danom prípade súd zohľadnil aj tú vsutku unikátnu skutočnosť, že žalobcovia s nebohou bývali v geografickej blízkosti v tej istej, resp. blízkej obci.

23. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1, 2 C.s.p. a § 262 ods. 1, 2 C.s.p.

24. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zrušiť nakoľko bol vydaný nepríslušným súdom. Poukázal na skutočnosť, že všeobecným súdom žalovaného je Okresný súd Bratislava I, v obvode ktorého má žalovaný adresu svojho sídla. Zároveň vyslovil názor, že v danej veci nie je daná osobitná miestna príslušnosť, ani kauzálna príslušnosť Okresného súdu Bardejov, preto žiadal, aby predmetná vec bola postúpená Okresnému súdu Bratislava I, ktorý je miestne príslušným súdom podľa § 13 a § 15 ods. 1 C.s.p. Napriek vyššie uvedenému Okresný súd Bardejov nepostúpil vec všeobecnému súdu žalovaného, ale Okresnému súdu Q., a to s poukazom na ust. § 19 písm. b) C.s.p., pretože v obvode tohto súdu mala nastať skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. O nesúhlase Okresného súdu Q. rozhodol Krajský súd v Q.e uznesením zo dňa 10.09.2019 č.k. 9 NcC 5/2019-66 a to tak, že nesúhlas Okresného súdu Q. nie je dôvodný a na konanie je príslušný Okresný súd Q.. Žalovaný považuje vyššie uvedený postup Krajského súdu v Q.e za bezprecedentný zásah do jeho práva na zákonného sudcu.

25. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 85.000 eur v podstate iba na základe ich tvrdení, bez akýchkoľvek predložených dôkazov na preukázanie svojho nároku s výnimkou žalobcov v 1. a 14. rade. Pritom v konaní vo veciach ochrany osobnosti platí, že dôkazné bremeno nesie žalobca, teda osoba, ktorá tvrdí, že jej bola spôsobená nemateriálna ujma neoprávneným zásahom. Žalobcovia si svoje nároky voči žalovanému navyše uplatnili na základe zákona o povinnom zmluvnom poistení, pričom ust. § 4 ods. 2 tohto zákona výslovne vyžaduje, aby poškodený svoje nároky preukázal. Výsluch žalobcov sám o sebe nie je možné považovať za výsluch tzv. „tretej osoby“, t.j. nezaujatého svedka, ktorý nemá právny záujem na výsledku konania, nakoľko žalobcovia svojimi tvrdeniami sledujú výlučne svoj vlastný výsostne subjektívny záujem na priznaní značnej finančnej sumy. Súd prvej inštancie preto pochybil, keď žalobcom v 2. až 13. rade priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý nebol v konaní riadne preukázaný, napr. svedeckými výpoveďami alebo listinnými dôkazmi. Navyše, v prípade žalobcu v 7. rade absentuje aj dôkaz jeho výsluchom.

26. Na to, aby došlo k závažnému zásahu do súkromného a rodinného života pozostaleho, ktorý by odôvodňoval priznanie finančného zadosťučinenia, je nevyhnutná existencia veľmi úzkej citovej väzby medzi zomrelým a pozostalým. Existencia takejto úzkej citovej väzby sa dá predpokladať medzi manželmi a medzi rodičmi a deťmi žijúcimi v spoločnej domácnosti, avšak ide o predpoklad vyvrátiteľný, nakoľko ani príbuzenstvo nemusí znamenať existenciu veľmi blízkeho citovaného vzťahu,

determinovaného láskou a súdržnosťou. Pri vzdialenejších príbuzných, prípadne pri osobách bez príbuzenského vzťahu, nežijúcich v spoločnej domácnosti, podľa žalovaného dochádza k vytvoreniu veľmi blízkeho citovaného vzťahu iba v osobitných výnimočných situáciách. Takýto názor presadzuje aj nemecká, rakúska alebo česká judikatúra. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovia po smrti alebo jej cítia prirodzený smútok zodpovedajúci harmonickým rodinným vzťahom, avšak ani jeden z nich nepreukázal, že by sa jeho život zásadným spôsobom zmenil. Nebolo preukázané, že by smrť alebo jej mala výrazne nepriaznivé následky na zdravotný stav žalobcov. Viacerí zo žalobcov uvádzali problém so spánkom, prípadne s učením v škole, ale ako vyplynulo z ich ďalších výpovedí, všetky uvedené ťažkosti boli iba krátko prechodného charakteru. K tvrdeniu, že viaceri zo žalobcov museli vyhľadať odbornú lekársku pomoc, aby im psychiater pomohol s prekonaním tohto náročného obdobia, boli predložené iba lekárske správy žalobcu v 1. rade a žalobcu v 14. rade. Z lekárskej správy MUDr. C. A. zo dňa 03.08.2017 vyplynulo, že žalobca v 1. rade absolvoval v jej ambulancii iba jedno vyšetrenie. Z vyjadrenia žalobcu v 1. rade na pojednávaní dňa 26.11.2019 vyplynulo, že následne liečbu nepotreboval, lieky ďalej neužíval a situáciu po strate matky prekonal doma spoločne s manželkou. Žalobca v 1. rade teda nepreukázal, že v príčinnej súvislosti s úmrtím matky sa u neho vyvinula psychická porucha, ktorá by si vyžadovala psychiatrickú liečbu. Z lekárskeho správy predloženej žalobcom v 14. rade vyplýva, že žalobca v 14. rade bol do 10.05.2018 sledovaný v psychiatrickej ambulancii MUDr. Z. X. s diagnózou D posttraumatická stresová porucha, za ktorú diagnózu bol napokon žalovaným aj odškodnený titulom psychickej časti sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 19.748 eur. Po tom, ako dňa 13.06.2018 MUDr. X. vystavil žalobcu v 14. rade lekársky posudok o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia pre účely získania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia od žalovaného, už žalobca v 14. rade psychiatrickú ambulanciu nenavštívil, resp. o tom nepredložil žiaden dôkaz. Vo veci sa nie je možné stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, ktorý vzťah žalobcu v 14. rade k jeho manželke posudzoval ako vzťah manželský. Takýto záver by mal opodstatnenie v prípade, ak by žalobca v 14. rade dlhoročne žil s nehou v spoločnej domácnosti, čo však nebol tento prípad. Podľa žalovaného v danom prípade nie je možné takýto vzťah porovnávať so vzťahom dlhoročných manželov, ktorí spolu žijú v spoločnej domácnosti, spoločne hospodária, sú navzájom na seba odkázaní vzájomnou opaterou, finančne od seba závislí a ktorí vzhľadom na dôchodkový vek spolu trávajú takmer každú voľnú chvíľu. Vzťah žalobcu v 14. rade k jeho manželke bol vzťahom partnerským a nepochybne pociťuje smútok za nehou, čo však v žiadnom prípade neodôvodňuje priznanie takej výšky nemajetkovej ujmy ako v prípade manželov, prípadne partnerov žijúcich v spoločnej domácnosti.

27. Okrem žalobkýň v 3. a 4. rade, ostatné vnúčatá nežili s babkou v spoločnej domácnosti. Ako vyplynulo z účastníckych výpovedí, vnuci a vnučky alebo jej žijú naďalej svoj život, študujú alebo pracujú, pričom vplyv úmrtia babky na ich ďalší život v konaní preukázaný nebol.

28. Čo sa týka výšky súdom priznanej náhrady za nemajetkovú ujmu, žalovaný zdôraznil, že k úmrtiu príbuznej žalobcov došlo v dôsledku nedbanlivostného prečinu V.a W.a. Podľa žalovanej je potrebné z hľadiska primeranosti a spravodlivosti prihliadať na výšku odškodnenia, ktoré je poskytované pozostalým v súvislosti s úmrtím ich blízkej osoby v dôsledku úmyselného násilného trestného činu. V tejto súvislosti sa poukázalo na ust. § 13 a § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. V súčasnosti 50-násobok minimálnej mzdy predstavuje sumu 26.000 eur, a to pre všetkých pozostalých.

29. Žalobcovia navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

30. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

31. V konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

32. Právna úprava povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je obsiahnutá v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tento právny predpis a rovnako ani Občiansky zákonník termín škoda nedefinuje. Vo všeobecnosti pod pojmom škody treba rozumieť ujmu, ktorá

nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom. Súčasťou náhrady škody sú však aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona. Ide o bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia upravené v ust. § 444 Občianskeho zákonníka. Ak samotný Občiansky zákonník pri bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia tieto nemajetkové ujmy považuje za súčasť náhrady škody, niet rozumného dôvodu vylúčiť z pôsobnosti zákona č. 381/2001 Z.z. nemajetkovú ujmu, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, a to len preto, lebo možnosť priznania takejto nemajetkovej ujmy je systematicky zaradená do prvej časti Občianskeho zákonníka upravujúceho v ust. § 11 a nasledujúcich ochranu osobnosti.

33. Zákon č. 381/2001 Z.z. v ust. § 27a prebral právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe. V tejto prílohe v zozname preberaných právnych aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie sú uvedené i Smernica Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, druhá Smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a tretia Smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno posudzovať izolovane bez ohľadu na cieľ sledovaný vyššie uvedenými smernicami.

34. K otázke krytia náhrady ujmy povinným poisteným zásadne stanovisko vyslovil Súdny dvor vo svojom rozsudku vydanom dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 týkajúcej sa Z. A.. V tomto rozhodnutí uviedol, že článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a ods. 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a článok 1 ods. 1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor v rozhodnutí zdôraznil, že podľa ustálenej judikatúry sa ustanovenia práva únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch únie. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej Smernice v podstate používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj pojem „osobná ujma“, treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a Smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“, a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a Smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad, a to taký, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou Smernicou patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Pokiaľ ide o osoby, ktoré sa môžu domáhať náhrady tejto nemajetkovej ujmy, na jednej strane treba uviesť, že z článku 1 bodu 2 v spojení s článkom 3 ods. 1 prvou vetou prvej Smernice vyplýva, že ochrana, ktorá musí byť zaručená podľa tejto Smernice platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami. Na druhej strane treba spresniť, na rozdiel od tvrdenia nemeckej vlády, že tretia Smernica nezúžila okruh chránených osôb, ale naopak stanovila povinné krytie škôd, ktoré vznikli niektorým osobám považovaným za zvlášť zraniteľné. Okrem toho, keďže pojem škoda uvedený v článku 1 bode 2 prvej Smernice nie je nijako presnejšie vymedzený, v rozpore s tvrdením estónskej vlády nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody akou je nemajetková ujma majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu. Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej Smernici nemožno dospieť k

záveru, že normotvorca únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito Smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola pokrytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej Smernice. V prejednávanej veci by to tak malo byť, nakoľko osoby nachádzajúce sa v postavení pani Z. A. a jej dcéry majú v súlade s ust. § 11 a § 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca. Tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z ust. § 11 a § 13 českého Občianskeho zákonníka vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.

35. Vychádzajúc z tohto rozhodnutia pod pojem škoda na zdraví použitý v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. treba zahrnúť i nemajetkovú ujmu utpenú v dôsledku úmrtia blízkeho príbuzného pri dopravnej nehode. Pre možnosť pokrytia takejto náhrady povinným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je právne významné to, či vnútroštátne právo náhradu tejto nemajetkovej ujmy upravuje a nie to, že uvedená náhrada nie je začlenená do časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. V podmienkach Slovenskej republiky je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch upravené v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K rovnakému záveru o potrebe pokrytia náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode povinným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel dospel Súdny dvor i v rozsudku zo dňa 24.10.2013 vydaný vo veci C-277/12 žalobcu W. U..

36. Výklad pojmu „ujma“ podal Súdny dvor i vo veci žalobcu L. I. vedenej pod sp. zn. C-63/09. V zmysle tohto rozsudku pojem „ujma“ tvoriaci podklad článku 22 ods. 2 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, uzavretý v X. 28.05.1999, ktorý stanovuje obmedzenie zodpovednosti leteckého dopravcu za ujmu spôsobenú najmä stratou batožiny, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú škodu.

37. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov je potrebné mať na pamäti ich účel a zmysel. Je preto nevyhnutné vychádzať z osobitosti každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na zistených skutkových okolnostiach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť ako v danej veci značne komplikované a netypické. To ale neznamená všeobecné súdy povinností urobiť všetko pre spravodlivé riešenie, hoci sa to môže javiť zložitým. Písané právo je treba vykladať tak, aby plnilo svoju funkciu spočívajúcu v rozumnom a spravodlivom vyriešení problému, aby obstálo podľa zdravého rozumu a predstáv spravodlivosti panujúcich v spoločnosti.

38. Podľa ust. § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uvedené ustanovenie pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, a to za situácie, ak by sa nezdalo postačujúce morálne zadosťučinenie. Právo na súkromie sa neobmedzuje len na slobodné rozhodovanie fyzickej osoby o sprístupňovaní skutočností týkajúcich sa jej súkromia iným osobám a na ochranu proti neoprávneným zásahom do tohto oprávnenia fyzickej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, nakoľko súčasťou súkromného života je tiež rodinný život zahŕňajúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, najmä vzťahy sociálne a morálne. Rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať tak vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobností pozostalého, že môže byť kvalifikovaná

ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti. Z tohto pohľadu Občiansky zákonník dáva podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Ak k smrti blízkej osoby dôjde v dôsledku prevádzky motorového vozidla, vzniknutá nemajetková ujma musí byť pokrytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

39. V súvislosti s posudzovaním otázky či náhrada nemajetkovej ujmy mala byť pokrytá povinným zmluvným poistením je potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.12.2015 vydané vo veci III. ÚS 646/2015. V tomto rozhodnutí, ktorým bola sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená Ústavný súd skonštatoval, že hoci vo veci C-22/12 súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č.381/2001 Z. z. , podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.

40. Tento záver Ústavný súd Slovenskej republiky zopakoval i v uznesení zo dňa 17.8.2016 vydanom vo veci I. ÚS 474/2016. K tomuto ešte navyše dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.

41. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Uvedený záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.07.2017 vydaného vo veci 6MCdo 1/2016, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako rozhodnutie č. 61.

42. Vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy priznanej žalobcom je potrebné dodať, že táto je primeraná. Smrť blízkej osoby žalobcov bez akýchkoľvek pochybností spôsobil poistenec žalovaného, za čo bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Q. zo dňa 10.05.2018 č.k. 1T 123/2017-391 v sporení s uznesením Krajského súdu v Q.e zo dňa 13.02.2019 č.k. 8To 20/2018-429.

43. Nebohá O. W. bola životnou družkou žalobcu v 14. rade. V harmonickom vzťahu prežili vyše 20 rokov, počas ktorých sa postarali o 4 deti, a to o dve zo strany žalobcu v 14. rade a dve zo strany nebohej. Plánovali spoločnú budúcnosť, avšak v dôsledku neprimeranej jazdy poistenca žalovaného sa predčasne ukončil život milovanej osoby, s ktorou ho spájali silné citové väzby, pričom tieto boli násilne prerušené. Nebohá O. W., ako ani pri dopravnej nehode ťažko zranený žalobca v 14. rade ako účastníci cestnej premávky nemali najmenšiu vinu na vzniknutej kolíznej situácii. K úmrtiu O. W. a k ťažkej ujme na zdraví žalobcu v 14. rade, došlo len z dôvodu, lebo iný účastník cestnej premávky, poistenec žalovaného, hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti vodiča motorového vozidla. K dopravnej nehode došlo dňa 07.05.2017 okolo 14:45 hodiny, pričom k úmrtiu O. W. došlo asi 15 minút po dopravnej nehode, v čase cca o 15:00 hodine. Žalobca v 14. rade bol priamym svedkom ako osoba jemu blízka po dopravnej nehode zomierala. Úmrtie partnerky ťažko znášal, a preto musel vyhľadať odborné lekárske vyšetrenie na psychiatrickej ambulancii, čoho dokladom sú v spise sa nachádzajúce lekárske správy MUDr. Z. X..

44. Žalobcovia v 1., 5., 6. a 11. rade sú deťmi nebohej O. W.. So svojou zosnulou matkou prešli všetkými životnými fázami, a to od prvých krokov, predškolského obdobia, obdobia školskej výchovy až do dospelosti. Nebohá O. W. bola pre svoje deti morálnou oporou, ktorá im všemožne pomáhala a to aj pri starostlivosti o deti, ktorými sú žalobcovia v 3., 4., 8., 9., 10. a 13. rade, teda vnuci a vnučky nebohej O. W.. Najťažšie stratu matky znášal žalobca v 1. rade, ktorý spolu s rodinou býval v spoločnej domácnosti so zosnulou O. W., pričom v dôsledku zhoršenia psychického stavu v súvislosti s úmrtím

matky mu bola diagnostikovaná reaktívne podmienená depresívna porucha stredne ťažká, čo priamo vyplýva z lekárskej správy vystavenej MUDr. C. A..

45. So smrťou O. W. sa ťažko vyrovnávali tiež žalobcovia v 2., 7. a 12. rade, teda nevesta a zaťovia nebohej. Išlo o osobu im blízku v zmysle ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodeneц a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorá utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

46. Rovnako žalobcovia v 3., 4., 8., 9., 10. a 13. rade ako vnuci a vnučky nebohej potvrdili dobrý vzťah so starou mamou, s ktorou sa často navštevovali, pričom v prípade žalobcov v 3. a 4. rade, títo s ňou žili v jednom dome.

47. Vzhľadom na zistený skutkový stav súd prvej inštancie správne postupoval, ak náhradu nemajetkovej ujmy stanovil diferencovane vo vzťahu ku každému zo žalobcov.

48. K okolnostiam súvisiacim s prežívaním tragickej udalosti, ktorá postihla žalobcov, sa v rámci svojho výsluchu na pojednávaniach nariadených na deň 26.11.2019 a 21.01.2020 vyjadrovali všetci žalobcovia s výnimkou žalobcu v 7. rade. Žalobca v 7. rade sa vo veci vyjadril písomne podaním zo dňa 15.01.2020 (č.l. 95 spisu), ktoré bolo oboznámené jeho prečítaním na pojednávaní konanom dňa 21.01.2020. Obsah tohto písomného vyjadrenia pritom korešponduje s obsahom vyjadrení prezentovaných v priebehu celého konania zo strany ostatných žalobcov potvrdzujúcich nadštandardne dobré vzťahy medzi žalobcami a nebohú O. W.. Výsluch žalobcov predstavuje v súlade s ust. § 195 C.s.p. jeden z dôkazných prostriedkov. Zástupca žalovaného, prítomný na oboch pojednávaniach, vierohodnosť takto vykonaných dôkazov ničím nespochybnil. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ust. § 151 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

49. Žalobcovia dostatočným spôsobom preukázali aký negatívny vplyv mala smrť O. W. na ich život. O pravdivosti týchto tvrdení nemá pochybnosti ani odvolací súd.

50. Závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, sú v zmysle ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určujúce pre stanovenie výšky náhrady súdom. Určenie tejto náhrady ale nemôže byť svojvoľné a ničím neobmedzené. V prejednávanej veci stanovená náhrada pri strate družky, matky, svokry a starej matky v rozmedzí od 3.000 eur do 12.000 eur podľa ustálenej súdnej praxe sa nedá považovať za neprimeranú. Neoprávneným zásahom poisťovne žalovaného, na ktorom sa nikto zo žalobcov ani čiastočne nepodieľal, došlo k nezvratnej, nenahraditeľnej a neodčiniteľnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým aj k intenzívnemu zásahu do práva na súkromie a rodinný život, pričom uvedený zásah obral žalobcov o možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov so zosnulou O. W..

51. Správne je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výška uplatneného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 OSP, uvedené neznemá, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo povinnosťou žalobcov v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

52. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako vecne správny potvrdil.

53. Zároveň v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ustanovení § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

54. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, podľa ktorej vo veci rozhodol nepríslušný súd, s touto sa stotožniť nedá. Aj keď žalobcovia podali žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy na mieste nepríslušnom súde, v dôsledku vznesenej námietky miestnej príslušnosti zo strany žalovaného Krajský súd v Q.e uznesením zo dňa 10.09.2019 č.k. 9NcC 5/2019-66 vyslovil, že nesúhlas Okresného súdu Q. s postúpením veci nie je dôvodný, pričom rozhodol, že na konanie je príslušný Okresný súd Q..

55. Civilný sporový poriadok v ust. § 19 upravuje osobitnú miestnu príslušnosť. V zmysle písm. b) tohto ustanovenia, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

56. Alternatívna miestna príslušnosť je daná na výber a teda súdy ustanovené v § 19 C.s.p. môžu byť príslušné popri všeobecnom súde žalovaného, pričom výber medzi všeobecným súdom žalovaného a súdom uvedeným v § 19 C.s.p. realizuje žalobca podaním návrhu na vybratý súd. Táto voľba nemôže byť následne žalobcom menená a to s poukazom na ust. § 36 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého sa príslušnosť určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Žalovaný nemá možnosť voľbu žalobcu namietat', má možnosť namietat' len nedostatok miestnej príslušnosti, ak bola žaloba podaná na nepríslušný súd, teda že v predmetnej veci nie je možné aplikovať ust. § 19 C.s.p.

57. V prejednávanom spore žalobcovia podali žalobu na nepríslušný súd. V tejto súvislosti je právne významné ust. § 43 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

58. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, keďže žalobcovia nepodali žalobu ani na jednom z dvoch miestne príslušných súdov, po vznesení námietky miestnej nepríslušnosti bolo povinnosťou Okresného súdu Bardejov ako súdu miestne nepríslušného zrealizovať voľbu medzi všeobecným súdom žalovaného (§ 13 a § 15 ods. 1 C.s.p.) a súdom, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody (§ 19 písm. b) C.s.p.). Uskutočnením takejto voľby a postúpením veci Okresnému súdu Q., v obvode ktorého došlo ku skutočnosti zakladajúcej právo na náhradu škody, nemohlo byť porušené ústavné právo žalovaného na zákonného sudcu.

59. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).